

Hellenic Evaluation Society Review

No 2 (2018)

HELLENIC EVALUATION SOCIETY REVIEW - ISSUE 2

Η αξιολόγηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Hellenic Evaluation Society HES

doi: [10.12681/eea.40232](https://doi.org/10.12681/eea.40232)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η αξιολόγηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Συνέντευξη με τον John LaVelle

Ο John LaVelle είναι Επίκουρος Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Μινεσότα. Ειδικεύεται στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και στην ανάπτυξη της αγοράς εργασίας για αξιολογητές, καθώς και στη διεύρυνση των εκπαιδευτικών συστημάτων για την αξιολόγηση. Το επιστημονικό του έργο επικεντρώνεται αυτή την περίοδο στην ταξινόμηση των αποτελεσμάτων των ανά τον κόσμο εκπαιδευτικών προγραμμάτων για αξιολογητές, για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου μοντέλου αξιολογητικών πρακτικών κι ενός προγράμματος υποτροφιών, όπως και στην ανάπτυξη ενός Προγράμματος Εκπαίδευσης Αξιολογητών.

Γιατί είναι απαραίτητη η εξειδικευμένη θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση στην αξιολόγηση;

Οι περισσότεροι άνθρωποι είναι συνηθισμένοι να εμπλέκονται σε διαδικασίες αξιολόγησης, να αξιολογούν και να αξιολογούνται. Ένας αξιολογητής οφείλει όμως να διεξάγει μια συστηματική και επιστημονικά τεκμηριωμένη ανάλυση που θα τον οδηγήσει σε αξιόπιστα αποτελέσματα, τα οποία θα οδηγούν στις σωστές αποφάσεις, και αυτό είναι κάτι που επιτυγχάνεται μόνο μέσω εξειδικευμένης εκπαίδευσης στην αξιολόγηση. Είναι απαραίτητο και κρίσιμο για την προστασία των ενδιαφερομένων, να διαθέτουν οι αξιολογητές, άρτια θεωρητική και πρακτική κατάρτιση στην αξιολόγηση. Δυστυχώς οι περισσότεροι δεν γνωρίζουν ότι υπάρχει ειδική εκπαίδευση στην αξιολόγηση τόσο για αξιολογητές αλλά και για τους χρήστες των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, η οποία μπορεί να τους βοηθήσει να «διαβάσουν» τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και να λάβουν αποφάσεις για το μέλλον. Επιπλέον, αν και για πολλούς η αξιολόγηση θεωρείται ως κάτι απαραίτητο, δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν γιατί χρειάζονται ειδικά εκπαιδευμένους αξιολογητές. Η απάντηση έγκειται στη σημασία των αξιολογητικών ερωτημάτων, τα οποία μπορούν να διατυπωθούν μόνο από έμπειρους αξιολογητές, εκπαιδευμένους στα διάφορα είδη και τεχνικές αξιολόγησης.

Είναι λοιπόν σημαντικό να υπάρχουν προγράμματα επιμόρφωσης αξιολογητών, έτσι ώστε οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να εμπιστεύονται τους αξιολογητές και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης. Μόνο μέσω ειδικών προγραμμάτων επιμόρφωσης, σε ανώτατο επίπεδο, μπορεί να υπάρξουν κατάλληλα εκπαιδευμένοι επιστήμονες που να ξέρουν πώς να αξιολογούν. Οι σωστά εκπαιδευμένοι αξιολογητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν διαφορετικές θεωρίες και μεθόδους, και να αναγνωρίσουν με απόλυτη πιστότητα, για παράδειγμα, αν ένα πρόγραμμα οδεύει προς την επιτυχία ή εάν χρειάζεται βελτιώσεις. Αυτό δεν είναι κάτι που μπορεί να μάθει κανείς μόνο μέσω της πρακτικής στη διεξαγωγή μελετών και αναλύσεων. Απαιτείται συστηματική κατάρτιση στην αξιολόγηση, για να είναι σε θέση ο αξιολογητής να θέσει τα σωστά ερωτήματα, έχοντας κατανοήσει τις ανάγκες και τα προβλήματα των ενδιαφερομένων.

Τι είδους πανεπιστημιακά μαθήματα αξιολόγησης υπάρχουν στις ΗΠΑ; Υπάρχουν παραδείγματα συγκεκριμένων ορθών πρακτικών;

Τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί πολλά προγράμματα εκπαίδευσης αξιολογητών σε μεταπτυχιακό επίπεδο (και όχι σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών). Σε πανεπιστημιακό επίπεδο (μεταπτυχιακά, διδακτορικά), στις ΗΠΑ έχουμε μια έκρηξη σε αριθμό μεταπτυχιακών σπουδών. Συνήθως πρόκειται για προγράμματα σπουδών ενός ή ενάμιση έτους, τα οποία περιλαμβάνουν 3-5 βασικά μαθήματα, εκ των οποίων 2-3 στην αξιολόγηση. Κάθε πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται και εξειδικεύεται σύμφωνα με τον τομέα κατεύθυνσης της κάθε σχολής (υγεία, οικονομία, εκπαίδευση κ.λπ.). Απευθύνονται σε επιστήμονες που έχουν πτυχίο ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στο γνωστικό τους πεδίο και ενδιαφέρονται να κάνουν αξιολογήσεις, ή σε άτομα που ήδη απασχολούνται στον τομέα της αξιολόγησης, αλλά επιθυμούν να εμπλουτίσουν και να εμβαθύνουν περαιτέρω τις γνώσεις τους. Τα προγράμματα περιλαμβάνουν διαλέξεις και εργαστήρια, αλλά και πρακτική άσκηση σε μια πραγματική αξιολόγηση την οποία καλείται να πραγματοποιήσει ο σπουδαστής. Αυτό είναι ένα πλεονέκτημα και για τους εργοδότες τους, εφόσον κάθε σπουδαστής μπορεί να προτείνει το θέμα της πρακτικής άσκησης που θα πραγματοποιήσει υπό την επίβλεψη των καθηγητών της σχολής.

Σημειώνεται ότι στις ΗΠΑ δεν υφίσταται ακόμη πιστοποίηση αξιολογητών, επομένως αυτά τα μεταπτυχιακά προγράμματα δεν συνδέονται με κάποιο είδος πιστοποίησης. Αντιθέτως, στον Καναδά, υπάρχει σύνδεση των προγραμμάτων εκπαίδευσης στην αξιολόγηση με την πιστοποίηση αξιολογητών που εργάζονται ή επιθυμούν να εργαστούν σε κυβερνητικά προγράμματα.

Ποιο θα μπορούσε να είναι το περιεχόμενο, οι στόχοι και οι κλάδοι αναφοράς ενός διεπιστημονικού προγράμματος σπουδών στην αξιολόγηση;

Στις ΗΠΑ, τα προγράμματα σπουδών στα οποία αναφερθήκαμε, έχουν δύο ή τρία μαθήματα αξιολόγησης. Για παράδειγμα, η εφαρμογή των διαφορετικών μοντέλων της θεωρίας της αλλαγής, ή η διεξαγωγή της έρευνας στην αξιολόγηση, είναι τα κύρια μαθήματα βάσης των προγραμμάτων, αλλά υπάρχουν και προχωρημένα μαθήματα, τα οποία περιλαμβάνουν εξειδικευμένες μεθόδους έρευνας και ανάλυσης, στατιστική, ποιοτικές μεθόδους, κλπ, σε αρκετά υψηλό επίπεδο και όχι μόνο αναφορικά με τις μεθόδους και τεχνικές που συνήθως χρησιμοποιούνται από τους αξιολογητές.

Πώς διαμορφώνετε ένα πρόγραμμα σπουδών στην αξιολόγηση; Πρέπει ο πρακτικός προσανατολισμός να είναι ισχυρότερος από τον θεωρητικό;

Πολύ δύσκολη ερώτηση. Για να είμαι ειλικρινής, χρειάζονται και τα δύο. Η αξιολόγηση είναι ένας τομέας προσανατολισμένος στην πρακτική και εάν δεν εκπαιδεύσετε τους αξιολογητές πώς να πραγματοποιούν αξιολογήσεις, το πρόγραμμα σπουδών είναι σαφώς ελλιπές. Από την άλλη πλευρά, η θεωρητική γνώση είναι εξίσου σημαντική, επειδή οι ενδιαφερόμενοι (πελάτες και χρήστες της αξιολόγησης) είναι πολύ διαφορετικοί μεταξύ τους και χρειάζονται λύσεις επικεντρωμένες στο αντικείμενο του ενδιαφέροντός τους.

Η εκπαίδευση πρέπει να πραγματοποιείται τόσο από επαγγελματίες αξιολογητές, όσο και από καθηγητές ειδικών γνωστικών αντικειμένων (π.χ. στατιστική), οι οποίοι καλούνται να διδάξουν

τις τεχνικές δεξιότητες. Αυτοί οι εκπαιδευτικοί δε θα διδάξουν όμως πώς να βρούμε απαντήσεις σε αξιολογητικά ερωτήματα. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο η αξιολόγηση θα πρέπει να διδάσκεται σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Είναι επίσης σημαντικό να αυξηθούν τα διδακτορικά στην αξιολόγηση, ώστε ν' αρχίσουν να διεξάγονται έρευνες σχετικά με τις θεωρίες, τις τεχνικές, τις προσεγγίσεις της αξιολόγησης, κλπ. Για την ώρα, τα διδακτορικά προγράμματα εκπαιδεύουν τους ανθρώπους σε κάτι άλλο και εντάσσουν την αξιολόγηση κάτω από τη συγκεκριμένη οπτική του υπό εξέταση θέματος, χωρίς να γίνεται αναφορά γενικότερα στην αξιολόγηση ως επιστημονικό πεδίο.

Ποιες είναι οι κύριες ικανότητες για τους αξιολογητές που θα μπορούσαν να αποκτηθούν μέσω της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης;

Όταν εξετάζω τα διάφορα προγράμματα, τα περισσότερα από αυτά επικεντρώνονται σε τεχνικές δεξιότητες, σχεδιασμό στατιστικής ανάλυσης, κλπ. Αλλά αυτό που χρειαζόμαστε είναι και εκπαίδευση σε θέματα όπως διαχείριση έργων, διαχείριση αξιολογήσεων, ανάπτυξη δεσμών με τους ενδιαφερόμενους χρήστες της αξιολόγησης, διαπροσωπικές σχέσεις, ακεραιότητα και ηθική, κλπ.

Υπάρχει ζήτηση για αξιολογητές με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης στην αξιολόγηση στις ΗΠΑ;

Υπάρχει πολύ, αλλά δυστυχώς δεν έχει γίνει κάποια ευρύτερη ανάλυση. Από την εμπειρία μου μπορώ να αναφέρω τομείς όπως η δημόσια υγεία, η εκπαίδευση, τα κυβερνητικά προγράμματα, κλπ, αλλά υπάρχουν σίγουρα και άλλοι. Κάθε φορά που πραγματοποιείται μια παρέμβαση σε μια ομάδα ή σ'έναν οργανισμό, χρειαζόμαστε την αξιολόγηση. Αυτό δεν είναι πάντα κατανοητό κι ένας από τους σημαντικότερους στόχους της εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι η απλούστευση στη διατύπωση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης (ανεξάρτητα με το γεγονός ότι η ίδια η αξιολόγηση πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας πληθώρα εξειδικευμένων τεχνικών και μεθόδων), για την καλύτερη κατανόηση των συμπερασμάτων και την απομάκρυνση των στερεοτύπων.

Απρίλιος 2018